

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.04.2005, sp. zn. 30 Cdo 1190/2004, ECLI:CZ:NS:2005:30.CDO.1190.2004.1

Číslo: 25/2006

Právní věta: Den, měsíc a rok /tj. datum/, kdy byla závěť podepsána, musí být uveden v textu závěti zřízené v jiné písemné formě (allografní závěti) takovým způsobem, aby celý text závěti tvořil logický celek. Údaj o datu podpisu závěti v listině o ověření pravosti podpisu zůstavitele (tj. ověřovací doložka) nemůže nahradit chybějící datum v textu závěti nebo opravit datum v textu závěti, které není datem, kdy byla závěť skutečně podepsána, a to ani v případě, že ověřovací doložka je vyznačena přímo na listině obsahující závěť.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.04.2005

Spisová značka: 30 Cdo 1190/2004

Číslo rozhodnutí: 25

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Závěť

Předpisy: § 476 předpisu č. 40/1964Sb.
§ 476b předpisu č. 40/1964Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobou ze dne 3. 6. 1999 se žalobkyně domáhaly určení, že „závěť zůstavitelky M. K., zemřelé dne 8. 2. 1998, údajně napsaná a podepsaná dne 4. 7. 1995 před svědky, je neplatná, neboť M. K. v této době nebyla způsobilá k právním úkonům pro duševní poruchu, která ji činila k takovému právnímu úkonu neschopnou ve smyslu ustanovení § 38 odst. 2 obč. zák.“

Rozsudkem ze dne 28. 2. 2001 Obvodní soud pro Prahu 6 rozhodl, že „závěť zůstavitelky M. K., zemřelé dne 8. 2. 1999, sepsaná dne 4. 7. 1995 před svědky JUDr. E. P. a M. S., je neplatná“ (výrok I.); uložil žalovaným povinnost zaplatit žalobkyním na náhradě nákladů řízení částku 8525 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce Prof. JUDr. V. P.“ (výrok II.). Vycházel ze závěru, že „závěť je neplatná pro rozpor svého obsahu s ustanovením § 476 odst. 2 obč. zák.,“ neboť „zůstavitelka M. K. napadenou závěť podepsala dne 18. 7. 1995, přičemž toto datum není v textu napadené závěti uvedeno.“

K odvolání žalovaných Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. 11. 2001 shora uvedený rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Dospěl k závěru, že „věc byla posouzena jinak, než podle právního názoru žalobkyně, které proto v potřebném rozsahu nedoplňily

vyličení rozhodných skutečností, což mělo logicky za následek, že ani žalované se nemohly bránit tak, aby jejich obrana byla relevantní s ohledem na právní názor soudu prvního stupně,“ a uložil soudu prvního stupně poučit účastníky ve smyslu ustanovení § 118a odst. 2 o. s. ř.

O b v o d n í s o u d pro Prahu 6 poté rozsudkem ze dne 22. 5. 2002 rozhodl, že „závěť zůstavitelky M. K., zemřelé dne 8. 2. 1999, sepsaná dne 4. 7. 1995 před svědky JUDr. E. P. a M. S., je neplatná“ (výrok I.); uložil žalovaným povinnost zaplatit žalobkyním na náhradě nákladů řízení částku 27 980 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám právního zástupce Prof. JUDr. V. P.“ (výrok II.). Vycházel ze závěru, že „zůstavitelka M. K. a též oba svědci závěti, JUDr. E. P. a M. S., napadenou závěť podepsali dne 18. 7. 1995, přičemž toto datum není v textu napadené závěti vůbec uvedeno;“ že „v rozporu s ustanovením § 476 odst. 2 obč. zák. v závěti není uveden den, měsíc a rok, kdy byla podepsána,“ a že napadená závěť je proto neplatná.

K odvolání první a třetí žalované M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 6. 5. 2003 rozsudek soudu prvního stupně ze dne 22. 5. 2002 „ve výroku o věci samé“ potvrdil ve znění: „určuje se, že závěť zůstavitelky M. K., zemřelé 8. 2. 1998, údajně napsaná a podepsaná 4. 7. 1995 před svědky JUDr. E. P. a M. S., je neplatná;“ „ve výroku o nákladech řízení“ změnil tak, že „tyto činí 21 880 Kč,“ a „jinak“ tento výrok potvrdil a současně uložil žalovaným povinnost „zaplatit žalobkyním společně a nerozdílně na nákladech odvolacího řízení částku 7590 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám Prof. JUDr. V. P., advokáta.“ Dospěl ke shodnému závěru jako soud prvního stupně s tím, že „závěť byla skutečně podepsána až dne 18. 7. 1995;“ že „časový rozdíl v datu, představující více než deset dní, rozhodně nelze označit za bezprostřední časovou souvislost a nemůže se jednat o jednotný právní úkon“ a že závěť je z tohoto důvodu neplatná.

Proti tomuto rozsudku podal druhý žalovaný dovolání. Jeho přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a tvrdí, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, a to v otázce, „zda tzv. ověřovací doložka podpisu vyhotovená notářem je součástí allografní závěti porýzené dle § 476b obč. zák.,“ „zda je možný rozšiřující výklad přísnosti formálních náležitostí závěti dle § 476 odst. 2 obč. zák. provedený odvolacím soudem a soudem prvního stupně v této věci, aniž by tím došlo k porušení základních práv a svobod, konkrétně práva vlastnit majetek a disponovat s ním a práva na dědění ze závěti,“ a „zda je dán naléhavý právní zájem žalobkyň na požadovaném určení neplatnosti závěti, když o její neplatnosti z důvodu nedostatku formy mohl rozhodnout soud v rámci dědického řízení jako o otázce prejudiciální, neboť takové rozhodnutí dědického soudu by nezáviselo na zjištění sporných skutečností dle § 175k odst. 2 o. s. ř., ale jednalo se o právní otázku formálních náležitostí závěti předložené soudu v rámci dědického řízení.“ Druhý žalovaný má za to, že „ve věci jsou dány dovolací důvody dle ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a písm. b) o. s. ř.“ Namítá, že „v závěti byl jednoznačně uveden den, kdy zůstavitelka i svědci tuto listinu podepsali, a to den 4. 7. 1995;“ „že ověřování podpisů zůstavitele a svědků závěti není součástí závěti;“ že výklad soudů ohledně formálních náležitostí závěti je „nepřípustně striktní“ a porušuje jednak „právo zůstavitelky rozhodovat o svém majetku pro případ smrti,“ jednak „právo žalovaných dědit na základě závěti;“ že „naléhavý právní zájem žalobkyň na určení neplatnosti nebyl dán,“ neboť žalobkyně byly v souladu s ustanovením § 175k odst. 2 o. s. ř. vyzvány, aby podaly žalobu na určení, že závěť je neplatná z důvodu, „že zůstavitelka nebyla v době porýzení závěti schopna posoudit následky svého jednání a že se nejednalo o svobodný projev vůle zůstavitelky, avšak napadeným rozsudkem byla neplatnost závěti určena z důvodu nedostatku formy závěti pro absolutní rozpor se zákonem;“ a že soud prvního stupně nedostatečně zjistil skutkový stav věci, když neprovedl důkaz listinou podpisové vzory“ a „doplňující výslech svědkyně Mgr. B. a svědkyně S.“ Navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu i jím potvrzený rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

N e j v ý š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.). Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.), jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 237 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.), nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Podle ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem.

Protože jak vyplývá z uvedeného dovolání může být podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek, je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu především z důvodu uvedeného v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.; z důvodu uvedeného v ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu jen za předpokladu, že tvrzená vada řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, je bezprostředním důsledkem řešení otázky procesněprávní povahy. Těmito dovolacími důvody vymezené právní otázky současně musí mít zásadní význam a musí být pro rozhodnutí věci určující; za otázku určující přitom nelze považovat otázku, jejíž posouzení samo o sobě nemá na konečné rozhodnutí soudu o věci samé žádný vliv. Dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. již neslouží k řešení právních otázek, ale k nápravě případného pochybení, spočívajícího v tom, že rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování; přípustnost dovolání k přezkoumání rozsudku odvolacího soudu z tohoto důvodu tedy nemůže být založena podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Druhý žalovaný napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci samé potvrzen.

Dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. není v této věci přípustné, neboť ve věci nebylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil. Přípustnost dovolání by tedy v této věci mohla být založena jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přitom není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam; přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Dovolatel v dovolání tvrdí, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam v otázce, „zda je možný rozšiřující výklad přísnosti formálních náležitostí závěti dle § 476 odst. 2 obč. zák. provedený odvolacím soudem a soudem prvního stupně v této věci, aniž by tím došlo k porušení základních práv a svobod, konkrétně práva vlastnit majetek a disponovat s ním a práva na dědění ze

závěti,“ a namítá, že výklad soudů ohledně formálních náležitostí závěti je „nepřípustně striktní“ a porušuje jednak „právo zůstavitelky rozhodovat o svém majetku pro případ smrti,“ jednak „právo žalovaných dědit na základě závěti.“

Správnost rozsudku odvolacího soudu z hlediska takto vymezeného dovolacího důvodu nemůže dovolací soud přezkoumat, neboť tento důvod není způsobilý založit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. V případě tohoto dovolacího důvodu totiž nelze učinit závěr, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 5. 2000, sp. zn. 21 Cdo 2985/99, uveřejněný v časopisu Soudní judikatura pod č. 93, ročník 2000).

Dovolatel současně tvrdí, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam v otázce, „zda je dán naléhavý právní zájem žalobkyň na požadovaném určení neplatnosti závěti, když o její neplatnosti z důvodu nedostatku formy mohl rozhodnout soud v rámci dědického řízení jako o otázce prejudiciální, neboť takové rozhodnutí dědického soudu by nezáviselo na zjištění sporných skutečností dle § 175k odst. 2 o. s. ř., ale jednalo se o právní otázku formálních náležitostí závěti předložené soudu v rámci dědického řízení“ a namítá, že „naléhavý právní zájem žalobkyň na určení neplatnosti nebyl dán,“ neboť žalobkyně byly v souladu s ustanovením § 175k odst. 2 o. s. ř. vyzvány, aby podaly žalobu na určení, že závěť je neplatná z důvodu, „že zůstavitelka nebyla v době porízení závěti schopna posoudit následky svého jednání a že se nejednalo o svobodný projev vůle zůstavitelky,“ avšak napadeným rozsudkem byla neplatnost závěti určena z důvodu „nedostatku formy závěti pro absolutní rozpor se zákonem“. Rovněž tento dovolací důvod není způsobilý založit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť ani v případě tohoto důvodu nelze učinit závěr, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (srov. např. Zprávu projednanou a schválenou občanskoprávním kolegiem Nejvyššího soudu ČSR ze dne 18. 6. 1982, sp. zn. [Cpj 165/81](#), uveřejněnou ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 49, ročník 1982; rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 2. 2001, sp. zn. [22 Cdo 752/99](#), uveřejněný v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. C 179, ročník 2001; rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 7. 2004, sp. zn. [30 Cdo 493/2004](#), uveřejněné v časopisu Soudní judikatura pod č. 175, ročník 2004). V této souvislosti je namístě dodat, že spor o platnost předmětné závěti byl dán především sporem o to, zda zůstavitelka neporídila danou závěť v duševní poruše, tedy sporem o okolnosti skutkové povahy (srov. § 175k odst. 2 o. s. ř.). Bylo však správné, když se soud zabýval též posouzením formálních stránek platnosti předmětné závěti.

Dovolatel v dovolání také vytýká odvolacímu soudu, že vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, když neprovedl důkaz „listinou podpisové vzory“ a „doplňující výslech svědkyně Mgr. B. a svědkyně S.“ I tyto dovolací důvody nejsou způsobilé založit přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., neboť ani v případě těchto důvodů nelze učinit závěr, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Dovolatel v dovolání dále namítá nesprávnost závěru odvolacího soudu, že posuzovaná závěť byla zůstavitelkou a svědky podepsána dne 18. 7. 1995 s tím, že „v závěti byl jednoznačně uveden den, kdy zůstavitelka i svědci tuto listinu podepsali, a to dne 4. 7. 1995.“ Uplatňuje tak dovolací důvod podle ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř. Správnost rozsudku odvolacího soudu z hlediska tohoto dovolacího důvodu nemohl dovolací soud přezkoumat, neboť skutečnost, že rozsudek odvolacího soudu eventuálně vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, nezakládá jak uvedeno výše přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Dovolatel konečně v dovolání také uvádí, že napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam v otázce, „zda tzv. ověřovací doložka podpisu vyhotovená notářem je součástí allografní závěti porízené dle § 476b obč. zák.“

Tato právní otázka dosud nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Vzhledem k tomu, že její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadené usnesení odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání druhého žalovaného je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání druhého žalovaného není opodstatněné.

V posuzovaném případě bylo z hlediska skutkového stavu zjištěno, že M. K., zemřelá dne 8. 2. 1998 (dále též jen „zůstavitelka“), pořídila allografní závěť, v níž je uvedeno datum 4. 7. 1995. Z ověřovací doložky vyznačené na druhé straně listiny obsahující výše uvedenou závěť přitom vyplynulo, že zůstavitelka tuto závěť vlastnoručně podepsala dne 18. 7. 1995. Odvolací soud při vydání napadeného rozhodnutí vycházel ze závěru, že předmětná závěť byla zůstavitelkou podepsána dne 18. 7. 1995.

Podle ustanovení § 476 odst. 1 obč. zák. zůstavitel může závěť buď napsat vlastní rukou, nebo ji zřídit v jiné písemné formě za účasti svědků nebo ve formě notářského zápisu.

Podle ustanovení § 476 odst. 2 obč. zák. v každé závěti musí být uveden den, měsíc a rok, kdy byla podepsána, jinak je neplatná.

Podle ustanovení § 476b obč. zák. závěť, kterou nenapsal zůstavitel vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlásit, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Svědci se musí na závěť podepsat.

Závěť je projev vůle, kterým zůstavitel činí pro případ své smrti pořízení o svém majetku. K náležitostem, které musí pod sankcí neplatnosti každá závěť obsahovat, patří též uvedení dne, měsíce a roku, kdy byla podepsána. Zůstavitel může proto závěť sestavovat i po delší dobu; podmínkou stanovenou § 476 odst. 2 obč. zák. však je, aby se datum, které je v závěti uvedeno, shodovalo s datem, kdy byla listina podepsána.

Z ustanovení § 476 odst. 2 obč. zák. ani z jiného zákonného ustanovení neplynou jakákoliv pravidla pro umístění data a podpisu na listině obsahující závěť. Právní teorie i soudní praxe dovozují, že podpis musí být umístěn na úplném konci závěti, protože se jím dovršuje obsah závěti. Jinak je tomu v případě data, jehož význam pro závěť je zcela odlišný. Uvedením data se nedovršují obsahové náležitosti závěti; datum připojené k závěti má pouze vypovídat o tom, kdy byla závěť zůstavitelem podepsána, tedy z hlediska vymezení svého obsahu dovršena, a umožnit tak rozlišení dřívější zůstavitelovy závěti od závěti pozdější, kterou by mohla být původní závěť zrušena (srov. § 480 odst. 1 obč. zák.). Kdyby umístění data v závěti mělo mít význam pro její platnost, musel by ze skutečnosti, zda se nachází v záhlaví závěti, v jejím textu nebo pod ním, bez dalšího vyplývat závěr o tom, zda se jedná o datum, kdy byla závěť podepsána, nebo o datum jiné. Tak tomu však není, protože obecně nelze vyloučit, že datum uvedené v záhlaví závěti je datem jejího podpisu (například napsal-li a podepsal-li zůstavitel závěť v jednom dni), a stejně tak ze skutečnosti, že se datum nachází pod textem závěti, nelze bez dalšího dovodit, že se musí jednat o datum, kdy byla závěť skutečně podepsána (například podepsal-li zůstavitel takovou závěť jindy než v den, jehož datum je uvedeno pod textem závěti).

Ustanovení § 476 odst. 2 obč. zák. se nezmiňuje o tom, jak musí být v závěti uveden den, měsíc a rok, kdy byla podepsána, uveden. Odpověď na tuto otázku je proto třeba hledat v ustanoveních, která upravují způsob pořízení jednotlivých zákonných forem závěti. Tak, jako je zřejmé, že u závěti zřízené ve

formě notářského zápisu musí být den, měsíc a rok, kdy byla podepsána, uveden v notářském zápisu a že u holografní závěti musí být všechny náležitosti závěti (celý text), tedy i datum (den, měsíc a rok), kdy byla závěť podepsána, napsány vlastní rukou zůstavitele (srov. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 11. 1998, sp. zn. [21 Cdo 586/98](#), uveřejněné ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 44, ročník 1999), u závěti zřízené v jiné písemné formě (allografní závěti) se svědky musí být den, měsíc a rok, kdy byla závěť podepsána, uveden v textu závěti napsaném zůstavitelem, popřípadě pisatelem, a to sice – jak bylo výše uvedeno lhostejno kde v textu závěti, ale takovým způsobem, aby celý text závěti tvořil logický, tj. srozumitelný (vyložitelný) celek (srov. § 35 obč. zák.).

Podle ustanovení § 6 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále již jen „zákon č. 358/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů“), notářské zápisy a jejich stejnopisy, výpisy z notářských zápisů a listiny o ověření (dále jen „notářské listiny“) jsou veřejnými listinami, jestliže splňují náležitosti stanovené pro ně tímto zákonem.

Podle ustanovení § 72 odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů notář osvědčuje na žádost skutečnosti a prohlášení, které by mohly být podkladem pro uplatňování nebo prokazování práv nebo kterými by mohly být způsobeny právní následky. Notář provádí zejména tato osvědčení: a) vidimaci, b) legalizaci, c) o tom, že byla předložena listina a kdy se tak stalo, d) o protestech směnek a jiných listin, které je třeba předložit k uplatnění práva, e) o průběhu valných hromad a schůzí právnických osob (dále jen „valná hromada“), f) o tom, že je někdo naživu, g) o jiných skutkových dějích a stavu věcí, h) o prohlášení. Podle ustanovení § 72 odst. 2 zákona č. 358/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů o osvědčení skutečností uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) připojí notář ověřovací doložku na předložené listině nebo na listině pevně s ní spojené.

Podle ustanovení § 74 odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů legalizací notář ověřuje, že fyzická osoba před ním v jeho přítomnosti listinu vlastnoručně podepsala nebo podpis na listině se již nacházející před ním uznala za vlastní. Podle ustanovení § 74 odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů se legalizace provede ověřovací doložkou neodkladně poté, kdy před notářem v jeho přítomnosti byla listina podepsána nebo byl podpis na listině se již nacházející uznán za vlastní, a to neodkladně po podepsání nebo uznání; ověřovací doložka obsahuje: a) běžné číslo ověřovací knihy, b) jméno, příjmení, bydliště, popřípadě místo pobytu, rodné číslo, není-li nebo nelze-li je zjistit, datum narození žadatele, c) údaj, jak byla zjištěna totožnost žadatele, d) konstatování, že uvedená osoba listinu vlastnoručně před notářem podepsala nebo že uznala podpis na listině za vlastní, e) místo a datum vyhotovení doložky o ověření, f) podpis ověřujícího a otisk úředního razítka notáře.

Ověřování pravosti podpisu nazývá zákon legalizací. Pravost podpisu na předložené listině lze ověřit dvěma způsoby. Je-li již podpis na listině připojen, notář osvědčí prohlášení osoby, kterým uznává podpis na listině za vlastní. Podepsala-li osoba listinu před ověřujícím v jeho přítomnosti, osvědčuje notář tuto skutečnost. Zákonem stanovenou formou pro ověření pravosti podpisu je legalizační doložka, která je listinou o ověření, tedy veřejnou listinou (srov. § 6 zákona č. 358/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Legalizační doložka může být vyznačena na listině, na níž jsou podpisy, jejichž pravost má být ověřena, nebo může být vyhotovena samostatně a poté pevně spojena s předloženou listinou. Za samostatnou listinu o ověření je třeba pokládat jak ověřovací doložku pevně spojenou s předloženou listinou, tak ověřovací doložku vyznačenou přímo na předložené listině.

Závěť a ověření pravosti podpisu zůstavitele na závěti jsou dvě rozdílné listiny. První z nich obsahuje projev zůstavitelovy poslední vůle, druhá pak prokazuje, že zůstavitel závěť podepsal. Jedná-li se o případ, kdy notář osvědčil, že zůstavitel před ním závěť podepsal, prokazuje listina o ověření pravosti podpisu také datum, kdy byla závěť podepsána. Údaj o datu podpisu závěti v listině o ověření pravosti podpisu však ani v tomto případě nemůže nahradit chybějící datum v textu závěti nebo

opravit datum v textu závěti, které není datem, kdy byla závěť skutečně podepsána, a to již proto, že se jedná o údaj obsažený v listině vždy odlišné od závěti.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Protože nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř. nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání druhého žalovaného podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.